

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem posloju.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tčne številke vpsolati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Za inserate uredništvo in upraviteljstvo
ni odgovorno.

Cena oznanil je za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K. 1.—
Pri večkratnem oznanilu je cena po-
sešno znižana.

Štev. 23.

V Ptuju v nedeljo dne 16. novembra 1902.

III. letnik.

Klerikalci in volitve.

Kdor je količkaj pravicoljuben, kdor ne sodi po klerikalni zaslepljenosti, ta nas gotovo ne bode nikdar obsodil, temveč priznal nam bode, da je bil naš namen popolnoma čist, popolnoma opravičen!

Kmetje, mi smo vam svetovali, da bi pustili dohtarje in fare pri miru in bi si volili za deželne poslance može iz svoje sredine, toraj kmete.

Kdo nam toraj sme predbacivati, da bi ne bil naš svet za kmeta dober?

In glejte kmetje, ali mislite, da nismo ničesar dosegli? Dohtar Rozina je pogorel, žalostno je pogorel Fihposov urednik, bivši prefekt Korošec. Izvoljeni sicer niso bili naši kandidati, a vendar sme „Štajerc“ ponosno trditi, da je on tudi mnogo, ako ne vse pripomogel, da sta se izvolila takrat od kmetov dva kmeta za poslance. Izvoljena sta med drugimi tudi posestnik Hočevnar in pa kmet Rošker. Dobro tako, ali mislite, da bi se bila ta dva izvolila, ako ne bi bil „Štajerc“ kmetov odločno vedno prosil, naj volijo kmeta? Ne, nikdar ne, gotovo bi bil zopet dohtar Rosina izvoljen, a sedaj ni dobil niti enega glasa ne!

Poglejmo si malo bolj natančno, kako so se obnašali pri tej volitvi največji sovražniki kmeta, klerikalci.

Angelj varuh.

V neki vasi je živel mlad kmet, po imenu Jože. Imel je zelo bistro glavico, toda ostudnega pijančevanja ni mogel opustiti. In vendar je bil ozdravljen od te kuge.

Ko se je nekoč, od žganja pijan, zibal proti domu, padel je blizu brvi v mehko travo ter se navzlic vsemu trudu ni mogel več spraviti na noge. Tedaj je prišel neizrečeno lep, ljubezniv mladenič, oblečen v svetlosivo obleko in s kakor zlato svetlimi perutnicami. Pomagal mu je vstati in rekel, naj gre ž njim, on mu hoče nekaj pokazati, kar še ni videl v svojem življenju. Jože je voljno šel s prelepim mladeničem in prišla sta k visoki gori z veliko skalnato votlino. Globoko v njej so bila debela železna vrata z omreženo ljuknico.

Ko so videli, da zahtevamo mi kmetje odločno poslanca iz naše sredine, mislite da bi to našo opravičeno voljo bili spoštovali? Kaj še, še v zadnjem trenutku so delovali celo proti sedaj izvoljenemu poslancu, proti Kočevarju.

Ali morda nires? Še v zadnjem trenutku so pritrosili novega kandidata — kaplančeka, kličejo vam, da je on, edino le on sposoben za vašega poslanca. Proti kandidatom napredne stranke na Spodnjem Štajerskem so klerikalci delovali s vso močjo in so jih zmerjali, da so „nemčurji“, proti sedaj izvoljenemu kmetu Hočevarju so še v zadnjem trenutku napeli vse žile, da bi spravili na mesto njega kaplana v zbornico! Toraj vidiš jih zvitorepce, oni so proti vsakemu kmetu, naj si bode tak ali tak, oni so samo za svoje kaplane.

Noč in dan so v ljutomerskem, ormožkem in gornje radgonškem okraju letali, klicali so: „Zmešnjava za zmešnjavo, vera je v nevarnosti, velika nesreča preti slovenskemu ljudstvu, ne volite kmeta, volite — kaplana Korošca!“

In kmetje so sprevideli, kako nevaren bi bil klerikalni kaplan in so dali odgovor, glaseč se — ne, naš poslanec naj bode kmet!

Dohtar Rozina si je dal liste tiskati in jih je

„Tu notri poglej!“ rekel je krasni mladenič in Jože je gledal v veliko kamenito dvorano in povsod, kjer je bil kakšen prostorček, stale so goreče sveče, velike in male, jedna poleg druge.

„Te luči so življenja ljudij“ pojasnil je mladenič in kazoč s prstom zdaj sem, zdaj tja, dejal: „Vidiš, tam je jedna dogorela in ravno sedaj ugaša, človek, čegar je bila ta luč, je umrl vsled starosti. Ondi-le zopet jedna! — Angelj življenja postavlja nove sveče na prazne prostore in jih zažiga. — Glej na ono stran! Tiste grozne pošasti, to so sovražniki človeškega življenja. Vidiš li, kako te strašanske postave okrog skačejo in se na vso moč trudijo, priti do lučij ter jih upihnniti. To so človeške strasti, jeza, pijančevanje, nečistost, požrešnost, nevošljivost ali kako se že imenujejo. Glej, tam so se kar tri spravile nad jedno luč, zato je ugasnila!“

povsod na hišne vogle prilepil, s katerimi se je ponujal za poslanca.

Vidite jih klerikalce, jim ni za kmeta! Samo kmet ne, naj bode on Nemec ali Slovenec, kmet ne sme biti poslanec, po klerikalnem mnenju je sposoben za poslanca samo — kaplan.

Vidite jih dohtarje, po dohtarskem mnenju mora biti samo dohtar poslanec.

Pa mislite, da so samo naši klerikalci taki? Ne! klerikalec je povsod jednak. Tako so na Zgornjem in Srednjem Štajerskem klerikalci letali od hiše do hiše, da bi spravili duhovnike v deželni zbor in kako pa se jim je tam godilo? Prav regimenten odgovor so dobili od kmetov. Gornje in srednje štajerski kmetje, toraj sami Nemci, so pokazali, da so veliko bolj prebrisani, kakor mi na Spodnjem Štajerskem. Ti kmetje so si pridobili pri sedanjih volitvah šest novih mandatov, toraj odslej bodejo imeli šest novih poslancev.

Dragi nam, ti kmetje bodejo od sedaj zastopani v deželnem zboru samo od kmetov, in to je pametno! Oh kako lepo bi bilo, ko bi bili tudi vsi naši poslanci samo kmetje.

Potem bi držali ti kmetje Gornjega in Srednjega Štajerja gotovo z našimi poslanci, in za kmeta se bi dalo prav mnogo storiti. Tako pa se nam ne bode čuditi, ako bodemo šli mi na Spodnjem Štajerskem zopet po stari poti, in omenjeni kmetje pa si bodejo gotovo mnogo pridobili.

Kakor poročajo ravno sedaj listi, so se zvolili tudi na Koroškem kmetje od kmetov v zbornico in sicer po jako hudem zanimivem boju, kateri je bil enak našemu na Spodnjem Štajerskem. Znani kaplan Podgorc je prišel tudi v celo slovensko Doberlovec, da bi imel shod. Kaj so pa k temu shodu kmetje porekli, čeprav je dohtar Brejc kaplanu prišel na pomoč?

S polenami so — kaplana in dohtarja napodili in so si zvolili kmeta, in sicer Nemca, kot Slovenci, dobro vedoč, da bode ta njih, čeprav je druge narodnosti, boljše zastopal, kakor bi jih bil zastopal klerikalni kaplan. Celi velikovski okraj je gotovo po-

Potem pokaže mladenič Jožefa njegovo svečo življenja. Bila je še precej dolga. Poleg nje je gorela luč njegovega sopivca in najboljšega prijatelja, Korošca. Naenkrat skoči grozni vrag pijančevanja k njej in jo, glasno se smejoč, s steklenico žganja pobije na tla ter ugasne.

Jože je od straha omedlel. Ko se je zavedel, ležal je zopet pri brvi. Bilo je že svetlo in iz vasi je zadonel mrtvaški zvon. Brž je vstal in hitel proti domu, kjer so mu povedali, da je zadela njegovega prijatelja kap (božji žlak).

Od tega dne je bil Jože vedno resen in zmeren, nikoli več ni okusil kapljice žganja, postal je reden, delaven mož, njegovo gospodarstvo se je povzdignilo, a njega so spoštovali vsi sosedi.

Bil je že star, zelo star — in tudi njegovi otroci so imeli velike otroke — pa še večkrat si je

polnoma slovenski, in glej, ti kmetje so volili, ker so bili zares pametni, raji — Nemca, ker so vedeli da bode ta gotovo deloval za njih.

Povsod toraj, na Koroškem, na Gornje-Štajerskem, na Sredje-Štajerskem, povsod so se otrošili kmetje dohtarskega in farskega jarma, samo mi smo ostali malone popolnoma pri starem kopitu.

Naši poslanci so zopet dohtar Jurtela, dohtar Dečko, dohtar Hrašovec, župnik Žičkar, profesor Robič. A glejte hvala Bogu, da tokrat smemo našteti tudi kmete kot posiance; poslanci so tudi veleposestnik Vošnjak, kmet Rošker in pa kmet Kočever!

Nekaj smo toraj dosegli, nekaj se je vendar spremenilo, dohtar Rosina in župnik Lendovšek sta zgubila poslanstvo! Le tako naprej! Bog daj, da bi pri prihodnjih volitvah smeli pisati, da so zgubili vsi dohtarji poslanstvo, Bog daj, da bi smeli reči niti en klerikalec ne bode vodil več kmetov na Spodnjem Štajerskem za nos!

Potem bodejo srečnejši naši kraji, srečnejša naša lepa spodnje-štajerska dežela, srečnejši naši kmetje, kar jim mi prav iz dna naših src želimo!

Našim kmetom.

(Dalje.)

Pokazalo se je, da bodeje prišli vendar enkrat boljši časi za vas kmetje, pokazalo pa se tudi je, kako močne so stoletne klerikalne verige. V trgih in mestih, kjer se je dne 4. t. m. volilo, si videl ta dan vse polno duhovnikov. Ali so tam kmečke duše pasli?

Ne, dragi mi, agitirali so za svoje prijatelje, za dohtarje. Oh, da bi jih le ti bil videl, kako sladko so ta dan govorili vsi „gospodje“ s kmetom, kako trdo so mu stiskali roke, kako milo so ga pogledovali. In tako se je seveda zgodilo in se je moralo tudi zgoditi, da so se izvolili zopet nekteri dohtarji v deželni zbor.

A glejte, mi dragi kmetje, vendar se je videlo, da kmetje napredujejo. Čeprav so jim grozili duhov-

rekel: „Oh kaj bi se bilo zgodilo z mojo dobro ženo, kaj z mojimi ljubimi otroci, če bi bil moral naglo umreti kakor Korošec? Moj angelj varuh me je svaril in obvaroval prezgodnje smrti!“

O mladeniču, ki bi bil rad strah poznal.

Imela je mati sina, ki ni poznal straha. Ker je tolikokrat slišal o njem, vpraša nekega dne mater: „Mati, povejte mi vendar, kaj je to strah?“

Mati mu pravi: „Veš ljubi sinko, strah je taka stvar, ki je na sredi votla, okoli je pa nič ni.“

„Ej, mati“, odgovori sin, „nekaj pa mora vendarle biti strah, ker toliko govorijo o njem; spoznati ga moram, najsi idem do konca svetá!“

In res se poslovi nekega dne od matere in odide po svetu, da bi spoznal strah.